

**МІЛОШ
УРБАН**

МІХАЕЛА

**Події в монастирі
Святого Янгола**

**ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2012**

Людина не тільки образ Бога; вона так само й образ Диявола. А хто ж такий янгол? Хіба він не гібридний образ обох? Важливо не те, що люди існують в реальності матеріальній, в той час як янголи — в реальності уявній (яка, зрештою, від Бога... або від Диявола). Важливо, що і людина, і янгол — це тільки відображення, відображення абсолютної дійсності. А що, власне, передує відображенню, прекрасному чи жахливому, у житті? Ілюзія, і ніщо інше. Ілюзія дійсності.

С. переховувався вже шостий день. У нього скінчилися гроші, а красти він, як з'ясувалось, не вмів. Проте йому щастило з пальним. З першої станції він утік, щойно заправився. Його не переслідували. З другої так само. Біля третьої він зупинився надвечір. Його чорний автомобіль був один між колонками. Коли дисплей показав тридцять літрів, С. залишив заправний пістолет в отворі бака. Потім перевірів кишень, підвів, ніби замис-

лившись, голову, відчинив праві передні двері й нахилився до автомобіля. Тоді переліз за кермо й завів мотор. Колеса покотились, смикнули авто вперед й повернули його вбік перед носом в іншої машини, яка стрімко виїхала з-поза заправки. Ця машина перекривала йому шлях на свободу. Пролунав удар, подібний до пострілу. Зіткнення чорного й білого спочатку не виглядало чимось серйозним — розбиті обидві фари, тріснутий, як боксерська губа, бампер, капот і переднє скло, залиті бензином. Однак наступної миті це вже скидалося на облаву. Поки чорний розвертався, білий крутився, наче стрілки у спантеличеному годиннику, а десь у пробитому моторі щось зловісно свистіло. С. засміявся, але це була лише мить: поліцейська машина спинилася, водій загаявся із зчепленням — і мотор замовк. Поліцейський за кермом криво посміхнувся, повернув ключа й втопив педаль зчеплення в підлогу. Коли вони ще крутилися, жінка в уніформі облилася кавою з термоса, щоправда, кашкет устигла прийняти з колін. Та вона тільки махнула на це рукою й кинула термос назад. Пусте, на чорній тканині плям не буде видно. Правою рукою витягла з кобури пістолета, лівою перевірила обойму, а потім узяла рацію й піднесла до губ. Голос жінки залунав із динаміка. Інспектор посміхнувся, одним порухом руки оживив

мотор, відпустив зчеплення й завзято натиснув на газ. Цей маленький порух, суто механічний, трохи судомний, завважила й жінка. У розбитій фарі заіскрилося, бензин, вихлюпнувшись із баку чорного авта, спалахнув від лампи білого, й іскриста рідина крізь тріщини в моторі проникла до голівки циліндрів.

Коли вибух викинув їх у повітря, обидвоє ще нічого не усвідомили. Вони зависли над утікачем, над краєвидом, байдужі до того, що шлях до неба їм перетинають вогненні стріли, неначе з ракетомета. Нарешті залізо, м'ясо й скло в повітрі зупинились і почали падати. Підземна цистерна вибухнула, коли корпус поліцейської машини торкнувся землі, і під колесами без шин тріснув асфальт. Бензоколонка вибухала шість разів поспіль.

Феєрверк закінчився, над місциною здійнявся червоний полум'яний стовп. С. зафіксував його в дзеркалі заднього бачення. Його вразило, що вогонь нагадує силует. Силует, який сягав просто-таки велетенських розмірів. С. додав швидкості й дивився, як із полум'я виростає вогняний меч. Цей меч сягав уже найближчої хмарини. Потім полум'яне вістря впало на землю. Обабіч дороги спалахнуло поле. Вогняні язики лизали шосе. У шпарину між ними проскочила машина — як іграшка, що її пожбурила примхлива дитина.

Він стискав кермо й прислухався до звуку, який несомо́хить виривався з його вуст. Найбільше за все це нагадувало виття.

Ніч у передгір'ї, всупереч його побоюванням, не була аж такою поганою, як він боявся. Машина легко петляла серпантином, світло фар у пільмі вимальовувало літеру «S». У водія заплющувались очі. Вітер дув помірно, посилювався вже ближче до півночі, з тернистих кущів озивався сич.

А потім щось трапилося. С. чітко почув сича, тому ненадовго приглушив мотор. Цієї миті над схилом праворуч мигнуло світло. Паливна стрілка на циферблаті передньої панелі знову глибоко тонула в червоному секторі. Ще за хвилину автомобіль виїхав на схил, і С. видихнув. Машина наче вторила йому — зачмихала, розігналасть по плоскогір'ю і стихла. Вона ще котилася вузькою дорогою, а водій марно намагався знову й знову завести машину, повертав ключем туди й сюди, маневрував кермом, щоб не втрапити в ривчак зліва чи справа. Крім цього, нічого важливого не відбувалосьь.

Нічого важливого, на перший погляд. Тільки швидкість зменшувалась, ніби ця чорна моторизована коробка глузливо імітувала старечу задишку. С. зрозумів це й припинив гальмувати, адже він хотів доїхати якнайдалі.

За кількасот метрів він зупинився між кущами глоду. Дорога тепер трохи завертала наліво. С. залишив увімкненим світло, вийшов, потягнувся, обійшов машину й сперся на дах. Він сподівався, що саме тут, при повороті перед сухим деревом, путівець виведе в долину. Однак машина більше не ворухнулась ані на сантиметр. С. копнув бампер і тихо вилаявся, усвідомлюючи, що кричати немає сенсу, все одно ніхто не почує.

Він витягнув аварійний трикутник, відійшов на десять метрів, закріпив три пластикові планки на дорозі й повернувся до машини. Сів, відкинув сидіння назад і влігся. Він заснув, перш ніж заплющив очі, перед цим устиг ще подумати, що йому таки пощастило. Все одно вже неможливо було тримати очі відкритими, а заснути на повному ході...

Коли він прокинувся, ще було поночі. Але крізь терня правобіч дороги здаля щось просвічувалось. Непевне світло, яке він завважив ще раніше. Чоловік вийшов з машини й спробував розгледітися крізь гущавину. Потім підійшов до якогось дерева, намацав стовбур і відерся на гілку. Прибравши зручної позиції, сперся на стовбур і спробував зосередитись. Протер очі, вдивляючись у пільму над плоскогір'ям. Йому не вдавалося визначити, як далеко був цей вогник. Він миготів, слабшав і яскравішав, але не зникав. Можливо, до нього двісті метрів, а може,

й кілометр. Він тремтів і мерехтів, як далека зірка. Положиною шугав вітер, але пільму він не розганяв. Ранок ніби застряг десь глибоко під східним небосхилом і навіть не думав зважати на чиїсь умовляння.

С. закрив машину й подався через полонину. Хоча місяця не було видно, йшлося добре, тільки боліла задубіла шия та затерпілі плечі. Ґрунт був твердим, трава сухою, двічі С. спіткнувся об камінь. У нього мерзли ноги, холодна земля пришвидшувала кроки. Урешті він забрів у ріллю. С. не знав, як її обійти, тому поволочився навпростець. Але світло вже можна було чітко бачити. Коли він вибрався з поля, ліхтар уже був майже на відстані руки. Він висів на побіленій стіні будинку, з-за якого стрімко вимальовувався округлий силует гір. С. дійшов до будівлі й зупинився під ліхтарем. У лампі горів ґніт, просякнутий гасом, полум'я відбивалося в шести овальних скельцях зокола. Клітку, яка ув'язнювала цей множинний вогонь, помітно підточила іржа. На потинькованій стіні за ліхтарем зміїлися тріщини. Вони оточували грубо збитий дерев'яний хрест, прилаштований на стіні. Під ліхтарем чорніли двері. Обабіч будівлі виднілася стіна.

Він завагався. Потім легко торкнувся дерев'яних дверей. На дотик вони були приємні, в них ще лишилося теп-

ло минулого дня. Кісточки пальців шість разів постукали по дошці. Довкола панувала таємнича тиша.

Почулося якесь шамотіння. У дверях зблиснув прямокутничок світла. З нього визирало двоє ясних сірих очей, начебто знайомих. С. трохи поточився. Це, безсумнівно, були жіночі очі, хоча крім них він не побачив ані частинки тіла, якому вони належали. Був тільки здогад, що якась жінка мусить прозирнути крізь вічко.

С. розтулив рота, щоб привітатися, але в ту ж мить очі враз зникли. Він підвів руку, але вічко було зачинене. Він знову коротко постукав, потім почав гатити в дошки кулаком. Двері прочинилися. На порозі хтось стояв.

Це була невисока вродлива жінка, в якійсь простій хламиді від голови до п'ят. Її жваві карі очі були начебто сповнені якогось очікування. Але це були інші очі, ніж перед тим.

С. умів бути красномовним, щодо цього він завжди був мастаком. Але зараз у цьому не було потреби, жінка без зайвих розпитувань впустила його. Однак С. раптом розхотілося заходити. Він вагався: або авто без бензину, тобто зовсім непотрібне, а разом з цим і решта ночі в чужій місцині, або ж цей прихисток. Він поглянув на жінку, таку тендітну й беззахисну і разом з тим таку впевнену в собі, злегка вклонився їй, трохи схиливши голову, зробив крок, аби переступити поріг. Поважна сестра завважила його

покірливість і посміхнулась. У неї були дрібні білі зуби, трохи нахилені досередини. Над чолом виднілася смужка темного волосся, решта була схована під покривом.

— Я — Марціана. Вітаю вас у Божому домі.

— Отже, я в монастирі... Я не був певен...

— Вас привела Божа сила, куди ж іще ви могли потрапити?

— Чи можу я поговорити з настоятелем?

— У нас немає настоятеля, — і знову усмішка.

— Тоді з матір'ю-ігуменею.

— Сьогодні це я.

— Сьогодні? — Він роззирнувся навсібіч, а жінка обійшла його й тихо зачинила двері, опустивши засув й замкнувши на три оберти.

— Ми чергуємось. Інакше тут не виходить.

Якоїсь миті йому здалося, що вона глузує з нього.

— Я про таке ніколи не чув.

— Це ще не означає, що цього не буває.

Йому раптом спало на думку: що як господар будинку затіяв бал-маскарад? Однак ніде не чутно було музики.

— Це здається кумедним? — запитала вона сухо.

— Та ні...

— Але ти хочеш тут переночувати? Чи ні?

— Я не маю чим заплатити.

— Ти не з тих, що богохульствують?